

ČAJ

Pro chvíle pohody

ZÁŘÍ 2019

Časopis Autorů Jičínska

PŮLNOČNÍ NÁVRAT

**Usnul už večer. Čas myslet na návrat.
Houpavý měsíc je do sítě chycen.
Okolo rybníka slyšet zpěv žab,
mělnický zámek jak bílá svíce**

**září nad Vrbnem, kde jiskří hvězdy
a cesta podél nebe prazvláštní má moc.
Každý den nekončí návratem a ne vždy
mohu si sáhnout na půlnoc.**

Jindra LÍROVÁ

156

Vážení čtenáři,

zářijový ČAJ se vypravil do Mělníka.

V říjnu se tam bude konat

již 25.ročník literární soutěže poezie Mělnický Pegas.

S básnířkou **Jindrou Lírovou** zavzpomínáme na počátky soutěže
v rozhovoru: „**Vzpomeň si na své začátky.**“

Jako host se představí

básník z Liblic u Mělníka **Jaroslav Symon.**

Můžete ochutnat z jeho tvorby poezii

a třeba i „**Pegasí kalendárium.**“

V přehledu „**Jičínská stopa na Pegasu Mělník**“ se můžete
přesvědčit o úspěšnosti autorů z našeho kraje na mělnické soutěži.

A když už budete v Mělníku,

můžete zaskočit ve dnech 20. až 22.září

na tradiční „**Mělnické vinobraní!**“

Jičínské autory zastupuje

povídka **Zlaty Zákoutské** „**Pomoc v pravou chvíli.**“

Váš Václav

HOST ČAJe:

JAROSLAV SYMON

(* 3.srpna 1950 v Praze, žije v Liblicích u Mělníka)

Po absolvování Střední průmyslové školy železniční v Děčíně pracoval 44 let jako výpravčí podniku České dráhy. Nyní si užívá zasloužený odpočinek.

V letech 1983–84 publikoval několik svých básní v týdeníku Nymbursko za redakce básničky Evy Hrubé.

Dosud mu vyšly básně :

v edicích Literárního klubu Pegas „Souznění“ a „Doteky“
sborníku vítězných prací Mělnický Pegas (2009)

sborníku k 25. výročí Pegasu „Básníci nad soutokem“

sborníku k 30. výročí Pegasu „Řekou poezie“

sborníku členů Pegasu „V krajině Pegasa“

sborníku ke 100. výročí založení republiky „Zemí krásnou, zemí milovanou“

V roce 2015 si vlastním nákladem vydal
k 65. narozeninám sbírku
básní „Zrcadlení“.

Ve svém volném čase se
věnuje cestování,
vnoučatům, zahradě a
sbírání různých
zajímavých věcí.

Z TVORBY JAROSLAVA SYMONA

Jó, nebýt stár

Splývavé roucho
pod ním ěader pár
přátelé milí
kéž bych nebyl stár.

Karmínu láhev
vedle sklenek pár
přátelé milí
kéž bych nebyl stár.

Léto se chýlí
moře vlnek pár
přátelé milí
kéž bych nebyl stár.

Pomalu mizí
kamarádů pár
přátelé milí
kéž bych nebyl stár.

Místo

Sedím u stolu
držím ti místo
popijem pospolu
držím ti místo
sednem si v lese
držím ti místo
pojedu do světa
držím ti místo
půjdeme životem
držím ti místo
spočinem po žití
držím ti místo.

Rozhovor

Cestou ke hřbitovu
se svým dědou
dva vnoučci
rozhovor vedou.

Co je to hřbitov
proč tu lidé leží?
Na to se dětem
odpovídá stěží.

Pak zásadní otázka
přichází
proč staří lidé
tam odchází?

„A ty už jsi starý?“
„Ještě ne tolik...“
Do stáří zbývá
roků kolik?

Dušičkou malou
nejistota zmítá
o konci života
silně přemítá.
Nakonec prohlásí
„A dědo až umřeš
budeš si nás pamatovat?“
K tomu je těžko co dodat

Poslední směna

Nůžky hodinových rafiček
ustrhávají úlomky času
ranní vlaky se rozjíždí
do slunečního jasu.

Červená čepice
do kouta letí
náhle si připadám
jak staré smetí.

Ohmatanou výpravku
pověsím na věšák
z nádraží odjíždí
poslední vlak

Noční shon
po ránu utichá
denní ruch začal
domů se vracím do ticha

Odkaz předků

Osud se klikatí
jak krajinou řeky,
člověčí život
je předurčen věky.
S úsvitem jara
pohlédni do tváře
sudby své tajemné,
bude to poučné i zábavné.

Prodavač stínu

Stál v prachu cesty
co nevede nikam
nad hlavou slunce žár
v duši splín
jediným majetkem
vlastní stín.

Z dále jde postava
stále blíž
bohatý kupec
zblízka zříš.

„Je tady horko v kraji vašem
nabídní mi svůj stín
nebudeš litovat
zaplatím“.

Chytil se ptáček na peníze
s prázdnými kapsami
„k čemu stín“?
Slyší to slovo – zaplatím.

Kupec se zastavil
sedí a odpočívá
chlapec je velmi spokojen.

Po chvíli kupec vstane
zostra velí
„tak už tu nestůj
dále jdem“.

Překvapen chlapec klopýtá
stín svůj kupci poskytl.
Prodal stín a prodal duši
slovo „zaplatím“ mu trhá uši.

Pegasí kalendárium

Leden

První týden v lednu
chlap táh sněhem bednu
bednu loňských úspěchů
sem tam nákou neplechu
nemá z toho potěchu.

Únor

V krátké zimě v únoru
běhá sedlák po dvoru
vyhání hladovou potvoru
běhá jako zajíc
je mu z toho nanic.

Březen

Z březnového rašení
hledá jeden řešení
má už sázet nebo sít
či dál kamna roztopit
jako loni nemá klid.

Duben

Duben to je radost přeci
rozkvetou i staří dědci
vzpomínají na mládí
jen si pletou pořadí
bylo to či nebylo – hlavně se to líbilo.

Květen

Květen to je skoro léto
radujem se z doby této
v máji všichni tancují
ze slunce se radují
holky sukně zkracují.

Červen

Červen ten si přivstal zase
jahody a třešně pase
přichází i velký zvrat
je tu letní slunovrat
pravidelný jízdní řád.

Červenec

Na červenec to se těší
všichni malí velcí Češi
na Jadran a na sluníčko
jedu k tobě má babičko
zablácené mám i tričko.

Srpen

Srpen malý smutek
kus prázdnin nám utek
chceme rychle dohnat Bycha
sednem si na kousek ticha
to je letní pohoda.

Září

Září – konec legrace
do školy i do práce
babka s dědkem potají
babí léto splétají
zbytky slunce chytají.

Říjen

Přijde říjen na zahradu
hospodář si promne bradu
hrabat brambor, dřevo štípat
na zimu se musím chystat
v kamnech prvně zatopit.

Listopad

Z jarních deště přivalů
lžička bláta pomalu
trocha vody v listopadu
bahno má vliv na náladu
psa by z domu nevyhnal.

Prosinec

Prosinec – prasinec
to nejlepší nakonec
první vločky, první hračky
konec roku žádné plačky
přežili jsme rok do nového skok.

Utopeni v čase

Čas odkapává
do sklenic grogu
pendlovky bijí
na poplach

Západ slunce
šarlatovými drápy
maluje na oprýskanou zed'
naši budoucnost

Krajina předků
zadupaná v prach
už slyšet dupot kopyt
ve větru cítit jejich pach

Hladové hordy
brázdí moře
do české kotliny
přinesou hoře.

Chyt'

Chyt' vítr do dlaní
chyt' potok pod strání
chyt' myšlenku v hlavě
chyt' mravence ve vysoké trávě
chyt' obraz na hladině
chyt' bouři na rovině
chyt' ptáka v křoví
chytej, snad se to někdo dozví.
Chytej si co chceš
obraz v zrcadle nikdy nechytneš
pravda či lež ?

Přání Jitce

Na místo květů růžových
napadl na záhon bílý sníh
ledové květy od neděle k pátku
maluje mrazík k Tvému svátku

Koleda

Pomlázka, pomlázka,
k milování poukázka,
ženu může omladit,
pak ji musíš pohladit,
nakonec ji políbit,
bude se vám dobře žít.

Střecha

Natíral jsem střechu
byla celá z plechu
plechová je dobrá
jen musí být modrá.

Modrá jako rybník
pořádal bych piknik
modrá jako řeka
hlubina mě léká

Modrá jako nebe
pozval bych tam tebe
modrá jako led
vezmi na to jed.

Střecha

Natíral jsem, natíral jsem,
natíral jsem střechu.
Natíral jsem, natíral jsem.
byla celá z plechu.

Střechu z plechu natírám
mokrý čelo utírám.
Až mi dojde dech,
zpiju se na plech.

Rf. Šmidli, šmidli štětku
vydělal jsem pětku.
Šmidli, šmidli chlast
byla to jen past.

„Vzpomeň si na své začátky.“

ROZHOVOR - JINDRA LÍROVÁ

Představovat jičínským literátům mělnickou básničku Jindru Lírovou je nošením dříví do lesa. Mnohokrát se účastnila nejrůznějších akcí v našem městě, ať už Jičínského poetického jara, či zde vystupovala s autorským čtením nebo jako úspěšný účastník literární soutěže Řehečská slepice. Společně se Zdenkou Líbalovou patří k zakládajícím členkám klubu a zároveň hlavním oporám doposud. Zdenku jsem již v ČAJi zpovídal v souvislosti s 25.výročím spolku v roce 2012, a tak nyní padla volba na Jindru. Vždyť již více než 30 let patří k neaktivnějším členkám literárního klubu Mělnický Pegas, před časem získala právem titul osobnost Pegasu.

V letošním roce byla vyhlášena literární soutěž „Mělnický Pegas“ již po pětadvacáté, což je pádný důvod k rozhovoru.

- Jindro, na Mělnicku se narodila nebo žila celá řada významných básnických osobností (např. Viktor Dyk, Kamil Bednář, Oldřich Wenzl, K.H. Mácha atd.). Je tento kraj nad soutokem dvou největších českých řek, zároveň i blízkého Řípu, opravdu múzou políbený nebo je to jen shoda náhod?

Domnívám se, že každý kraj, každý okres a nakonec i město má své známé osobnosti, v tomto případě literáty. Bezesporu k tomu přispívá snívá krajina dvou velkých řek, Labe a Vltavy, polabská nížina a romantické Kokořínsko, které si zamiloval sám Karel Hynek Mácha. Mně osobně blízký je můj největší básnický vzor - Jaroslav Seifert. Jezdím za ním ráda do blízkých Kralup nad Vltavou, kam se rozjížděl na prázdniny, kde je i pochován a má svou v širokém okolí známou pamětní síň. Na jeho počest je v tomto městě každoročně pořádán festival poezie a přednesu, spojený s literární soutěží. I malebné Podřipsko se zasloužilo o uvedení amatérských poetů do života.

- Mělník hostí již tradičně v říjnovém čase básničky a básníky na vyhlášení literární soutěže Mělnický Pegas. Letos již po pětadvacáté. Jaké byly počátky soutěže a jak vlastně vznikl impuls na zrození soutěže?

Mělnická literární soutěž vznikla jako impuls po několikaletém působení klubu, jehož zakládající členové se ochotně ujali i jejího porotování. Kdo je obeznámen s touto činností, ví sám, jakou to přináší zodpovědnost, trpělivost, ale i spoustu radosti a vzpomínání.

- Jak se v průběhu let měnila soutěž? Když jsem dělal rozhovor se Zdeničkou Líbalovou, tak říkala, že od počátku do roku 2012 se soutěže zúčastnilo 1599 soutěžících. Dneska to bude určitě více než dva tisíce. Pochopitelně autorky a autoři se na Mělník rádi vracejí. Proč je, podle tvého názoru, Mělnický Pegas stále populární?

Je pravdou, že v některých ročnících se porota opravdu pořádně zapotila. Každý z porotců nechce nikomu ublížit, v dětské kategorii jde o podporu začínajících autorů a pomoc talentovaným veršotepcům hledat správný směr, pochopit smysl jejich zápolení a hlavně chuť pracovat i v dalších ročnících. Přesto, že je soutěž anonymní, je zajímavé pozorovat jejich další vývoj, poznávat nové rukopisy, porovnávat a veřejně představovat výrazné talenty i v dalších třech kategoriích.

- Celá řada literárních soutěží má jepičí život. Pegas je zřejmě jedním z nejstarších zápolení v Čechách, které stále trvá. Co chystáte do příštích

let? Chcete soutěž nějak inovovat nebo zachováte stávající ráz?

V letošním jubilejním ročníku soutěže dojde ke kompletní výměně členů poroty, a to po zralém uvážení, že po téměř čtvrt století je čas na změnu. Není se čeho obávat, v nové porotě usednou noví a zajímaví odborníci – členové klubu, bývalá pracovnice renomovaného nakladatelství, nakladatelka a herečka, též poetka.

- Osobně jezdím do Mělníka hrozně rád. Jen ta osobní setkání jsou velmi cenná. Navíc tradiční burza sbírek a knížek, nové kontakty přerůstající v nová přátelství. Já říkám, že mi nejde ani o umístění, ale o tu sounáležitost být opět s lidmi podobného ražení. Jak ty vnímáš ona setkání? Obohacují tě či inspirují?

Na každoroční vyhlášení soutěže se pokaždé nesmírně těším. Sám jsi uvedl, že se zde setkávají lidé podobného ražení, popijí „svůj šálek kávy“ nebo i vína při posezení u společného oběda, který následuj po akci. Z těchto setkání, a to nejen v Mělníku, vznikají i dlouholetá přátelství napříč republikou, kterých si moc vážím.

- Na druhou stranu každá soutěž přináší těžkou práci porotců, jak už jsi zmínila. Ty sama jsi porotcem nejen na Pegasu, ale i na jiných soutěžích. Jak je těžké posuzovat práce v tak subjektivní disciplíně jakou je poezie?

Zde jde o mravenčí práci a určitou shovívavost. Kdysi jsem hodnotila práce autorů v létě na balkoně našeho bytu, muž mě pozoroval a řekl jen: „Vzpomeň si na své začátky.“ Tenkrát jsem navrhla velké množství jmen k ocenění, o konečném pořadí rozhodne pokaždé porota na své poradě, proto má lichý počet a musím podotknout, že se povětšinou shodne na správném a spravedlivém pořadí vítězů.

- Oceňuji, že všem soutěžícím porota píše krátké hodnocení. To musí být hrozně náročné, abyste autora třeba povzbudili do další tvorby a neodradili?

Krátké hodnocení autorů je skutečně specialitou mělnické soutěže, autoři sami o ně stojí. Podobnou charakteristiku soutěžících prováděli porotci na Literární Šumavě. Dodnes mám tyto řádky schované.

- V soutěži jsou nejen vítězové, ale i „poražení.“ Setkáváte se s negativními reakcemi soutěžících? Dostáváte i dopisy, kde vám soutěžící píší i nepříjemné věci?

Tím, že je soutěž zastoupena ve čtyřech kategoriích, dochází i k velkému

počtu oceněných. Máme „vychované“ autory, nepamatuji si, že by si stěžovali písemně, možná nějaké slůvko zklamání padne, ale to je asi ve všech soutěžích. Líbí se mi, že případný neúspěch autory neodradí, s chutí se zapojí do práce i v dalších ročnících.

- Na co si vzpomeneš, když se řekne literární soutěž Mělnický Pegas? Je nějaký zvlášť vydařený ročník, který ti utkvěl v paměti? A proč?

Před lety se mi líbilo vyhlášení ve velkém sále kulturního domu. Pomáhali jsme s občerstvením a já se setkala s příjemnými autory, které jsem znala pouze z korespondence. Nadále se těším na nové tváře, se kterými promlouvám během přestávky (jsem jinak u prezence) a ráda prohlížím jejich nově vydaná díla.

- Máš čas na vlastní tvorbu vzhledem ke všem povinnostem při soutěži a organizování akcí klubu?

Přesto, že je s prací klubu spojena řada úkolů a povinností, píši dál, zejména v noci nebo při pochůzkách zajímavými místy. Je pravdou, že básně nevznikají už tak často, jako tomu bylo dříve, ale to prý je normální – nemůžu některé věci popisovat vícekrát.

- Co nového chystáš? Co momentálně píšeš? A máš nějaké svoje oblíbené místo, kde tě navštěvuje múza?

Po poslední vydané sbírce básní s názvem „Měsíc v bílém“ chystám knihu veršů novou. Bude mít název „Za mlhou“ a chtěla bych uvěřit tomu, že nebude poslední.

Oblíbené místo mám v létě na chalupě. Je to nejkrásnější vesnička na světě. Leží na Kokořínsku, uprostřed lesů a skal, polní cesta zde končí a místu se právem říká „na konci světa“.

- Jak tě inspirují tvoje tři vnoučata? Víš, že jsi mi říkala, že vnouček Tomášek dokonce ve škole získal 2.místo v recitační soutěži. Takže „jablko nepadá daleko od stromu“?

Všechna tři vnoučátka, dva kluci a jedna holčinka, mě opravdu inspirují k další tvorbě. Napsala jsem jim omalovánky a lepoporelo s dětskými verši. Nejstarší Tomáš nejen dostal diplom za druhé místo v recitaci, ale pořídil si svůj bloček, kam si zapisuje své první verše. Líbily se i Mikulášovi s Andělem, kteří ho vyslechli hned po nás, prvních kritikách jeho tvorby. Přála bych si, aby mu tato krásná záliba vydržela. Vnučka Dita tihne k baletu a nejmladší Michal vypadá sportovně. Jsou to zlatíčka.

- Víím, že sis prošla i těžkou zdravotní zkouškou. Naštěstí úspěšně. Jak tě i tato životní zkušenost ovlivnila pro život a tvorbu?

Je opravdu zajímavé, že v tomto nelehkém období jsem sepsovala mimo básní i humorné střípky z každodenního života s názvem „Postranní uličkou“. Dnes, po deseti letech od nemoci, přistupuji už k tvorbě „normální“, tj. píší, jako by se nic nestalo a žádná nemoc nebyla.

- Uvědomil jsem si, že 7.srpna uplyne 50let od smrti básníka Oldřicha Wenzla , českého básníka, člena surrealistické skupiny Ra. Je pohřben na Chloumku nad Mělníkem. Chystá Pegas k tomuto výročí nějaké akce?

Zatím jsme v Pegasu k tomuto výročí nic nenaplánovali, ale mohu to na schůzce členů navrhnout.

- Doporuč nám nějaké to mělnické víno, snad to nebude reklama? Nakonec víno a poezie patří k sobě, nebo ne?

Určitě. V srpnu se každoročně koná na náměstí Mělnický košt. Jde o ochutnávku vzorků mělnických vín, mně v poslední době zachutnala vína od Krause.

- Vždycky když přijedu na Mělník, snažím se jít se podívat na soutok a pochopitelně na Říp. A recituji si báseň, tvého oblíbence Seiferta „Horu Říp.“ Opravdu jsou ta místa i pro mě nějak inspirativní. Takže se vracím zpět na začátek: Ty jako mělnická rodačka, dokázala bys žít někde jinde než v toto kraji?

Ono hodně záleží na tom, kde se člověk narodil a kde žije převážnou část svého života. Tím se pro mne stal Mělník. Rodinku s vnoučátky mám ale v Českém ráji. Jezdím za nimi, je to krásný kraj, ale nejsem v něm „doma“. Možná, kdybych se v něm narodila – kdo ví?

Děkuji za rozhovor!

Václav

Jindra Lírová v letošním roce vydala sbírku „Měsíc v bílém.“ Poezie je členěna do několika oddílů, např. Pozvání na čaj, Měsíc v bílém, Čím onemocněla naše společnost, Verše psané na polštář, Hledání a nalézání, Navštívenky a další. Sbírkou ilustrovala Aida Líhová Legnerová.

Jičínská stopa na Pegasu Mělník

1998 1.cena - Václav FRANC za soubor Boží mlýny, kategorie C,

1999 3.cena - Václav FRANC poezie pro děti

2000 1.cena - Václav FRANC, C

2001 1.cena - Václav FRANC, C

ČU: Pavel VYDRA v kategorii básníků nad 30 let

2002 2.cena- Pavel VYDRA v kategorii C

2003 3.cena - Václav FRANC kategorie D 3.cena

ČU: Milan CILER:, poezie kategorie C

2006 ČU : Hana RUNČÍKOVÁ , poezie, B

2007 2.cena - Václav FRANC: soubor básní „Motivy“

2008 1. cena - Václav FRANC: za soubor básní „Bezčasí“

ČU: Hana RUNČÍKOVÁ: v kategorii poezie, B

2009 ČU - Václav FRANC poezie za soubor básní „Předjaří“

2010 ČU - Václav FRANC: za soubor básní „Prázdný rám budoucnosti“

2011 3.cena - Václav FRANC: za soubor básní „Vzlety a pády“

2013 ČU - Václav FRANC za soubor básní „Mapa mého života“

2014 ČU - Václav FRANC soubor básní „Umělecký epitaf“

2015 ČU - Václav FRANC za soubor básní „Rodné střechy“

2016 1.cena - Ilona PLUHAŘOVÁ kategorii poezie C (autoři nad 30let, kteří nevydali sbírku)

ČU - Václav FRANC - za soubor básní „Humor je lepší než tumor“

2017 ČU - Ilona PLUHAŘOVÁ v kategorii poezie C

- Václav FRANC - za soubor básní „Pařížské reminiscence“

2018 1.cena - Václav FRANC - za soubor básní „Pocity a city“

V přehledu jsou zahrnuti autorky a autoři, kteří ocenění získali v době, kdy se hlásili k jičínskému literárnímu spolku. Někteří z nich (např. Pavel Vydra) získali ocenění i v pozdějším období.

Zlata ZÁKOUTSKÁ

POMOC V PRAVOU CHVÍLI

Můj příběh se udál hluboko pod povrchem země v létě roku 1963.

Své dovolené a veškerý volný čas jsme trávili ryze turisticky – pěšky, na kole, na lyžích, v horách i u vody. Kilometráž i převýšení odpovídaly stupni zápočtu, s maximální kulturně poznávací činností, přeloženo do „lidštiny“ – cestou všechno, co bylo zajímavé historicky, kulturně i jinak – jsme zhlédli.

V roce 63 jsme sáhli k dalšímu přesunovému prostředku – staré Tatře, protože jsem čekala třetí dítě. Vezl nás majitel historického vozidla a třetí do party – náš známý. cesty na srazu turistů ve Svratouchu.

— — —

Řítili jsme se rychlostí 30 km, někdy i 40 km za hodinu. Škvírami v prkenné podlaze jsme viděli silnici, někdy nám jimi na nohy stříkala voda z kaluže, kterou jsme projeli. Postupně nás opouštěly předměty jako zpětné zrcátko, tachometr, šipka ukazující odbočení. Od té doby se musela vystrkovat ruka, pohotově, tu vpravo, tu vlevo... Při dešti jsme museli obléct pláštěnky. Střechou přšelo dvojnásob a kapalo ještě dlouho po dešti. Auto jelo rychlostí kola, ale žravostí se rovnalo autobusu.

Na sklonku jednoho parného dne jsme dojeli k Javoříčské jeskyni. Protože jsme brzy ráno chtěli pokračovat v cestě, rychle z auta, abychom stihli prohlídku. Zavřeno. Pokladní se ustrnula nad našimi zklamanými obličejí a poslala nás za skupinou, která byla údajně několik minut před námi. Spěchali jsme, klusali, pak utíkali. Všude ticho, skupina nikde.

Po tropickém letním dnu byl chlad jeskyně osvěžující. Příjemný pocit se však brzy změnil v hrůzu. Cesta se prudce svažovala, různě rozvětvovala a v tom se vše ponořilo do neproniknutelné tmy, jaká existuje jen v podzemí. Ticho zvonilo v uších. Začali jsme volat o pomoc. Uvědomili jsme si, že se nejedná o výpadek elektrického proudu, ale že poslední výprava toho dne, kterou jsme marně honili, skončila svou prohlídku a vrátila se ven. Další bude až v 9, možná v 10 hodin ráno. Naše situace byla beznadějná.

Hodinky ukazovaly málo po 18. hodině. Venku sálalo slunce. Brzy námi pronikl citelný chlad. Kapky ze stropu nezúčastněně pracovaly na výtvorech svých krápníkových divů. Kapaly jako již mnoho tisíciletí, ba snad i miliony let před tím. Rozčilovaly. Monotónní beznaděj.

Ujasnili jsme si svoji situaci a domluvili se na určitém postupu. Před očima jsme měli poslední obraz odbočujících chodeb. Já zůstala stát na místě. Oba muži se rozešli pátrat do postranních chodeb. Když přestávali

slyšet můj hlas, vraceli se.

Na svém stanovišti jsem prožívala minuty strachu, aby některý neuklouzl a nezřítíl se dolů. Bojovala jsem i s pocitem osamění, který mě pohlcoval se stresem. Jedna chodba se svažovala, druhá stoupala. Vzali jsme se za ruce a centimetr po centimetru, za stálého hmatání kolem sebe, stoupali. Průzor se zužoval, ale i snižoval. Hlavu ohrožovaly výčnělky. Konec. Masivní železná vrata byla tečkou naší naděje.

Jsmo tedy u nějakého bočního či zadního východu ve stráni. Křičeli jsme, kopali do vrat, řvali o pomoc a o svůj život. Jeskyně vydávala jen posměšnou ozvěnu, kterou hned zase spolkl podzemní ticho. Dole jsme byli už přes hodinu. Trvala věčnost. Teplota okolo 5 stupňů. Venku tak 30, v autě možná 50. Tiskli jsme se k sobě. Chlapi měli jen trička a krátké kalhoty, nic, do čeho by mě zabalili. Smutně jsem se usmála náhlé představě Jezulátka, na které dýchá z jedné strany oslík a z druhé volek. Celá jsem se schoulila do sebe. Posledním teplem jsem bezděčně chránila své nenarozené maličké. Břicho mi ztvrdlo, jako by i vevnitř rychle ubývalo teploty. Statečně jsem polykala slzy. Bylo mi jako zdravotnici jasné, že se dítě nenarodí. Přecházeli jsme na místě. Životní prostor se zmenšil na několik metrů. Byli jsme v úseku, který se budoval. Narazili jsme na zednický kalfas, různé nářadí, pytle s cementem a láhve od piva. Zápalky docházely.

Nebylo radno opouštět několik prozkoumaných, bezpečných metrů. Věděli jsme, že se musíme celou noc pohybovat, nebo podlehne prochlazení jako v horách.

Podupávali jsme, točili v kruhu, nedá se říct, že by to byl tanec, poskakovali jako indiáni při válečném tanci. Taky zpívali, říkali vtipy a různé příhody, chvílemi hulákali a volali o pomoc. Bylo to nucené a křečovitě. Snažili jsme se jen vyhrát v boji s časem a nemyslet na zimu, hlad a žízeň a vůbec na budoucnost. Čas se ve tmě vlekl neuvěřitelně pomalu. Naše aktivita klesala, pohyby se zpomalovaly a tichli jsme. Jestli tuto noc přežijeme, odvezou nás všechny tři ráno do nemocnice.

Mizerné vyhlídky!

Po další hodině úzkosti, kdy už vážla i chuť k hovoru a bylo slyšet jen trojí cvakání zubů, se stal zázrak. Na krátkou chvíli se rozsvítilo světlo. Zhaslo, ale v dálce před námi bylo vidět osvětlené prostranství jedné ze zastávek. Zaslechli jsme i hlasy. Rozběhli jsme se za světlem. Zanedlouho jsme dostihli skupinu lidí. Vynořili jsme se před nimi blbě a zablácení. Průvodce vytřeštil oči, všichni ztichli a hleděli na nás jako na přízrak. Naše hrůza a nebezpečí pominuly. Ženy, plné účasti, na první pohled zhodnotily můj stav a navlékly mě do všech svetřů a šál, které kdo měl. Jejich

prohlídka skončila předčasně. Podpíraly mě a vyvedly z jeskyně.

Brzy nás ovanul horký dech letního večera. Životadárné teplo. Naše vysvobození bylo opravdu dílem velké náhody: Autokarový zájezd z Červeného Kostelce se pro defekt opozdil. Ženám se podařilo uprosit, možná i uplatit, průvodce jeskyněmi, který už byl doma, k mimořádné cestě zpět. Slitoval se, protože byli zdaleka a nechtěli si tu krásu nechat ujít. Byla to shoda náhod.

Když tam dole, pod zemí, pochopil z našeho překotného vysvětlování, co se stalo, uvědomil si dosah všeho, dodatečně se vyděsil. Za 11 let své průvodcovské služby nic podobného nezažil. Byl to první případ. Kráčel před námi, vylekaný, šel a šel a stále vrtěl nevěřicně hlavou a něco si pro sebe povídal. Tak ho vidím ještě dnes.

Mému dítěti bylo tenkrát minus pět měsíců. Narodil se a vyrostl ve zdravého a otužilého sportovce. Možná to v něm něco zanechalo. Je mu přes 40 let, žije na samotě v klínu přírody. Svou dcerku učí v přírodě žít, poradit si a přežít.

Malý závěr – vzpomínka a zhodnocení: Před javoříčskou školou na chodníku jsem ve 22 hodin připravovala večeři. Pod pouliční lampou na lihovém vaříči. Plamínky šlehalý a pstruh, kterého jsme odpoledne koupili v Olomouci, krásně voněl. Z okna nad námi vyhlédl pan řídící. Omluvili jsme se a stručně vysvětlili, co se nám stalo. Pokýval hlavou a řekl, že zápaly plic a poškozené ledviny by byly tím menším zlem, které by nás potkalo. A paní řídící přinášela džbán horkého čaje. Všichni na nás byli hodní, laskaví a my byli šťastní, že jsme lidé a vrátili jsme se z černého podzemí zpět mezi ně a že každý se nám snažil podat pomocnou ruku. A bylo to v pravý čas a v poslední chvíli. Horká letní noc byla nejkrásnější, teplo nejmilejší a ta večere snad nejlepší v životě. Za pár hodin strachu a strádání si člověk začne všeho nějak jinak vážit.

ČAJ pro chvíle pohody

č.156, září 2019, ročník XVIII

Vydáno 5. září 2019 v Nové Pace

Redakce: Václav Franc, K Hájků 1724, 509 01 Nová Paka

Franczub@seznam.cz

Grafická úprava titulní strany Jozef dŘevník Borovský

Interní tiskovina regionálních autorů Jičínska.

TEXTY NEPROŠLY JAZYKOVOU ÚPRAVOU!